

Tämän julkaisun korvaa uusi julkaisu osoitteessa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202301031307>

Äitiyden tunnustaminen äitiysneuvolassa ennen lapsen syntymää

MITÄ TARKOITTA?

Äitiyden tunnustaminen raskauden aikana

Lapsen äiti on se, joka on synnyttänyt lapsen. Synnyttäneen äidin naispuolisesta puolisoista (avioliitto, rekisteröity parisuhde tai avoliitto) ei tule automaattisesti lapsen vanhempaa lapsen syntyessä. Lapselle voidaan vahvistaa toinen äiti, kun lapsi on syntynyt hedelmöityshoidon tuloksena ja toinen äiti on yhteisymmärryksessä synnyttäneen äidin kanssa antanut suostumuksen hedelmöityshoitoon. Äitiys voidaan vahvistaa joko tunnustamisen perusteella maistraatissa (1.1.2020 alkaen Digi- ja väestötietovirasto) tai kanneteitse tuomioistuimessa. Äitiys voidaan tunnustaa jo raskausaikana sen kunnan äitiysneuvolassa, jossa perheelle on annettu raskauden aikaisia neuvolapalveluita. Tunnustamisen voi vastaanottaa myös synnyttävän äidin kotikunnan lastenvalvoja, kun synnyttävä äiti esittää todistuksen raskaudesta. Jos äitiys tunnustetaan ennen lapsen syntymää, myös tunnustajasta tulee lapsen huoltaja, kun vanhemmuus on vahvistettu.

Terveystarkastaja / kättilö ei kuitenkaan saa vastaanottaa tunnustamista, mikäli:

- synnyttävä äiti vastustaa tunnustamista.
- tunnustajan tai synnyttävän äidin henkilöllisyyttä ei ole luotettavasti selvitetty.
- on syytä epäillä, että tunnustajaa ei voida vahvistaa lapsen äidiksi.
- on syytä epäillä, että synnyttävä äiti tai tunnustaja ei mielenlilansa, kielivaikeuksien tai muun syyn vuoksi kykene ymmärtämään tunnustamisen merkitystä.

Äitiyden tunnustaminen osana terveystarkastusohjelmaa

- ensimmäisellä neuvolakäynnillä on informoitu äitiyden tunnustamisen mahdollisuudesta perhetietoja selvittäessä.
- äitiyden tunnustamishalukkuutta on tiedusteltu raskausviikoilla 22–24.
- **äitiyden tunnustaminen vastaanotetaan raskausviikoilla 30–32**
  - o hedelmöityshoidosta esitetään todistus ja sen perusteella suostumukset hedelmöityshoitoon on annettu 1.4.2019 jälkeen.
  - o molemmat vanhemmat ovat paikalla ja varmistutaan siitä, että esteitä tunnustamisen vastaanottamiselle ei ole.
  - o täytetään ja allekirjoitetaan tunnustamisasiakirja.
  - o tunnustamisen vastaanottamisesta tehdään merkintä molempien potilaskertomukseen.
  - o toimenpidekoodi kirjataan synnyttävän äidin potilaskertomukseen.
  - o tunnustamisasiakirja ja hedelmöityshoitotodistus toimitetaan viipymättä synnyttävän äidin kotikunnan lastenvalvojalle.

MILLOIN TOTEUTUU ÄITIYSNEU- VOLASSA?

Meille tulee
VAUVA

Opas vauvan odotukseen ja hoitoon

Terveystietä / kättilö kirjaa äitiyden tunnustamisen (Avo)hilmoon

Tunnustamiseen liittyy kolme kirjattavaa käyntiä:

- ensimmäisellä neuvolakäynnillä informoidaan äitiyden tunnustamisen mahdollisuudesta perhetietojen selvittäessä.
- äitiyden tunnustamishalukkuutta tiedustellaan raskausviikoilla 22–24.
- äitiyden tunnustaminen vastaanotetaan raskausviikoilla 30–32.

Kirjaaminen synnyttävän äidin tietoihin

- Toimenpide: Äitiyden tunnustamisen vastaanottaminen äitiysneuvolassa ennen lapsen syntymää OAA71 (äitiyden tunnustamisen vastaanottaminen).
- Käyntisyys: ICPC-2: W78 (raskaus) tai W84 (riskiraskaus) tai ICD-10: Z34.0 (normaalin ensiraskauden seuranta), Z34.8 (muun normaaliraskauden seuranta), Z34.9 (määrittämätön normaaliraskauden seuranta) tai Z35.9 (määrittämätön riskiraskauden seuranta).
- Palvelumuoto: Äitiysneuvola, T21.
- Yhteystapa: Käynti vastaanotolla, R10.
- Kävijäryhmä: Yksilökäynti. HUOM: sekä synnyttävä äiti että äitiyden tunnustaja ovat paikalla tunnustamista vastaanotettaessa.
- Toimintayksikkötieto (THL-SOTE-organisaatiotieto) esim. Hiekkakummun äitiys- ja lastenneuvola.
- Käynnin luonne, terveydenhoito (TH).
- Jatkoahoito, esim. SPAT1339 uusi vastaanottoaika.

Kirjaaminen äitiyden tunnustajan tietoihin

Äitiyden tunnustamiseen liittyvistä käynneistä tehdään merkintä potilaskertomukseen.

- HUOM: toimenpide OAA71 kirjataan vain kerran ja vain synnyttävän äidin tietoihin. Sitä ei saa kirjata tunnustajan tietoihin.
- Käyntisyys: ICPC-2: A98 (terveyden ylläpito/sairauden ennaltaehkäisy).
- Palvelumuoto: Äitiysneuvola, T21.
- Yhteystapa: Käynti vastaanotolla, R10.
- Kävijäryhmä: Yksilökäynti.

Käytettävä asiakirja

Lapsen syntymää edeltävä äitiyden tunnustamisasiakirja ASAK-01.

Äitiysneuvolassa ei tarvitse säilyttää kopiota äitiyden tunnustamisasiakirjasta.

Säädökset taustalla

- Äitiyslaki 253/2018, 14 §
- Valtioneuvoston asetus 162/2019, 1 §

Lisätietoja

www.thl.fi/aitiys

Usein kysytyt kysymykset

www.thl.fi/avohilmo

Hilmo-opas. THL, Ohjaukset 7/2019

www.thl.fi/lapset

Meille tulee vauva – Opas vauvan odotukseen ja hoitoon (2019)

Oppaan kieliversiot

Yhteystiedot

Kaisa Mölläri, kehittämisspäällikkö

Sanna-Mari Saukkonen, erityisasiantuntija

Tuovi Hakulinen, tutkimuspäällikkö

Marjo Avela, tutkimuspäällikkö

etunimi.sukunimi@thl.fi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL

www.thl.fi | [@THLorg](https://twitter.com/THLorg) | facebook.com/thl.fi